

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Фізична терапія при хронічних неспецифічних захворюваннях
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини
Розробник(и)	Ситник Ольга Андріївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 1-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 56 год. становить контактна робота з викладачем (8 год. лекцій, 48 год. практичних занять), 94 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Фізична терапія"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до абстрактного мислення, виявлення і вирішення проблем, до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня, до розуміння клінічного та реабілітаційного діагнозу пацієнта/клієнта, перебігу захворювання і тактики лікування, до прогнозування результатів ФТ, формулювання цілей та створення програм ФТ.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Фізична терапія осіб з неінфекційними захворюваннями серцево-судинної системи

Тема 1 Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки ІХС (інфаркт міокарду). Кардіореабілітація.

Етіологія і патогенез ІХС. Структура, клінічні ознаки, причини ІХС. Класифікація ІХС. Клінічна класифікація інфаркту міокарда. Кардіореабілітація у країнах світу. Особливості питного і харчового режиму при серцево-судинних патологіях. Етапи КРМ при серцево-судинних патологіях. Кардіопротекторна терапія. Спеціальні профілактичні центри кардіопротекторного способу життя. Методи діагностики. Алгоритм розробки програми фізичної терапії при ІХС.

Тема 2 Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки ішемії мозку (інсульту), фізична терапія.

Етіологія і патогенез інсульту. Структура, клінічні ознаки, причини інсульту. Клінічна класифікація інсульту. Етапи реабілітації після інсульту в Україні і у країнах світу. Рекомендації Всесвітньої організації з профілактики і реабілітації інсульту. Рекомендації фонду «Сердце і інсульт» з Канади. Фізична терапія. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Тема 3 Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки гіпертонічної хвороби і атеросклерозу, фізична терапія.

Етіологія і патогенез гіпертонічної хвороби. Структура, клінічні ознаки, причини гіпертонічної хвороби. Клінічна класифікація гіпертонічної хвороби. Етіологія і патогенез атеросклерозу. Структура, клінічні ознаки, причини атеросклерозу. Фізична терапія. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Модуль 2. Легенева реабілітація при обструктивних захворюваннях легень

Тема 4 Загальна характеристика хронічних неспецифічних захворювань легень

Етіологія і патогенез хронічних неспецифічних захворювань легень: хронічний бронхіт, бронхоектази, хронічний абсцес легень. Структура, клінічні ознаки, об'єктивні і суб'єктивні симптоми хронічних неспецифічних захворювань легень: хронічний бронхіт, бронхоектази, хронічний абсцес легень. Причини хронічних неспецифічних захворювань легень: хронічний бронхіт, бронхоектази, хронічний абсцес легень. Фізична терапія. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Тема 5 Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки, легенева реабілітація та фізична терапія хронічної обструктивної хвороби легень

Етіологія і патогенез хронічної обструктивної хвороби легень. Структура, клінічні ознаки, об'єктивні і суб'єктивні симптоми хронічної обструктивної хвороби легень. Причини хронічної обструктивної хвороби легень. Класифікація хронічної обструктивної хвороби легень. Класифікація загострень хронічної обструктивної хвороби легень. Фізична терапія. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Тема 6 Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки бронхіальної астми. Легенева реабілітація та фізична терапія при бронхіальній астмі

Етіологія і патогенез бронхіальної астми. Класифікація бронхіальної астми. Стадії розвитку бронхіальної астми. Фактори ризику виникнення бронхіальної астми. Механізм розвитку бронхіальної обструкції. Фізична терапія. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Модуль 3. Фізичній терапія захворювань обміну речовин та метаболічному синдромі

Тема 7 Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки, реабілітація та фізична терапія цукрового діабету

Етіологія, патогенез цукрового діабету. Клінічні ознаки цукрового діабету. Рання діагностика діабету. Класифікація діабету. Морфофункціональна характеристика діабету 1 і 2 типу. Класифікація ускладнень цукрового діабету. Засоби профілактики цукрового діабету. Методи діагностики цукрового діабету. Фізична терапія. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Тема 8 Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки, реабілітація та фізична терапія ожиріння

Етіологія, патогенез ожиріння. Клінічні ознаки ожиріння. Ранні маркери ожиріння. Класифікація ожиріння (за етіологією, за ступенем, за типом, за перебігом). Зразки формулювання діагнозу. Морфофункціональна характеристика пацієнтів з надмірною вагою і ожирінням. Класифікація ускладнень надмірної ваги і ожиріння. Засоби профілактики надмірної ваги і ожиріння. Методи діагностики надмірної ваги і ожиріння. Ефективність існуючих стратегій суспільної охорони здоров'я щодо зниження факторів ризику і профілактики ожиріння. Фізична терапія. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Тема 9 Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки, реабілітація та фізична терапія при метаболічному синдромі

Загальна характеристика захворювань обміну речовин Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки метаболічного синдрому Патологічні прояви метаболічного синдрому Клінічні прояви метаболічного синдрому Профілактика метаболічного синдрому Реабілітація та фізична терапія при метаболічному синдромі. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Модуль 4. Фізична терапія при онкологічних захворюваннях

Тема 10 Теоретичні основи фізичної реабілітації в онкології.

Діагностика новоутворень. Особливості перебігу онкологічних захворювань. Лікування онкологічних захворювань. Критерії якості лікування онкологічних захворювань. Засоби фізичної реабілітації при онкологічних захворюваннях. Характеристика сучасних методів діагностики новоутворень Засоби фізичної реабілітації, за допомогою яких можна досягти найкращого ефекту у підтримці стану онкологічних хворих. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Тема 11 Фізична реабілітація хворих при лікуванні злоякісних пухлин

Засоби фізичної терапії та ерготерапії при консервативному лікуванні злоякісних пухли, враховуючи показання та протипоказання. Етапи КРМ. Алгоритм розробки програми фізичної терапії. Програми фізичної реабілітації для пацієнтів зі злоякісними пухлинами.

Тема 12 Корекція емоційно-психологічного стану пацієнтів з онкологічними захворюваннями

Корекція психологічного стану пацієнтів з онкологічними захворюваннями. Роль фізичного терапевта в мультидисциплінарній команді. Алгоритм розробки програми фізичної терапії.

Модуль 5. Фізична терапія при неспецифічних запальних захворювань суглобів

Тема 13 Характеристика неспецифічних запальних захворювань суглобів: ревматоїдний артрит, ревматичний артрит, псоріатичний артрит, анкілозивний спондилоартрит, подагричний артрит

Діагностика неспецифічних запальних захворювань суглобів: ревматоїдний артрит, ревматичний артрит, псоріатичний артрит, анкілозивний спондилоартрит, подагричний артрит. Особливості перебігу неспецифічних запальних захворювань суглобів. Лікування неспецифічних запальних захворювань суглобів. Критерії якості лікування неспецифічних запальних захворювань суглобів. Засоби фізичної реабілітації неспецифічних запальних захворювань суглобів.

Тема 14 Фізичної реабілітації хворих при неспецифічних запальних захворювань суглобів
Фізичної реабілітація хворих при ревматоїдному артриті. Засоби фізичної терапії та ерготерапії при ревматоїдному артриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при ревматоїдному артриті. Перевірка ефективності. Фізична реабілітація хворих при ревматичному артриті. Засоби фізичної терапії та ерготерапії при ревматичному артриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при ревматичному артриті. Перевірка ефективності. Фізичної реабілітація хворих при псоріатичному артриті. Засоби фізичної терапії та ерготерапії при псоріатичному артриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при псоріатичному артриті. Перевірка ефективності. Фізична реабілітація хворих при анкілозивному спондилоартриті. Засоби фізичної терапії та ерготерапії при анкілозивному спондилоартриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при анкілозивному спондилоартриті. Перевірка ефективності. Фізична реабілітація хворих при подагричному артриті. Засоби фізичної терапії та ерготерапії при подагричному артриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при подагричному артриті. Перевірка ефективності

Тема 15 Іспит

Проведення іспиту відповідно до регламенту

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення.
РН2	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей
РН3	Висувати оригінальні підходи та стратегії; підбирати адекватні наукові методи дослідження; формулювати та розв'язувати задачі дослідження.
РН4	Працювати з нормативними документами; організовувати роботу членів колективу у змінних умовах; діяти в умовах обмеженого часу та ресурсів.
РН5	Проводити практичну діяльність у команді, брати участь у прийнятті колективних рішень
РН6	Спілкуватися вербально та невербально з членами реабілітаційної команди, медичними та соціальними службами, громадськими організаціями, представниками уряду задля дотримання прав людей з інвалідністю

PH7	Розуміти, вміти трактувати медичну інформацію при здійсненні терапевтичного втручання
PH8	Представляти чітке логічне обґрунтування програми фізичної терапії під час комунікації із членами команди, пацієнтом чи опікунами; обговорювати відповідні методи втручання.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності 227 Терапія та реабілітація:

PR2	PRфт 02. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.
PR6	PRфт 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.
PR9	PRфт 09. Встановлювати цілі втручання.
PR10	PRфт 10. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

CH1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
CH4	Здатність виявляти та вирішувати проблеми.

8. Види навчальних занять

<p>Тема 1. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки ІХС (інфаркт міокарду). Кардіореабілітація.</p> <p>Лк1 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки ІХС (інфаркт міокарду) та ішемії мозку (інсульту)." (денна)</p> <p>Вступ. Класифікація хвороб. Причини, механізми, прояви. Етіологія і патогенез ІХС. Структура, клінічні ознаки, причини ІХС. Класифікація ІХС. Клінічна класифікація інфаркту міокарда. Етапи кардіореабілітації у країнах світу. Рекомендації Американської асоціації з кардіоваскулярної і пульмонологічної реабілітації щодо впровадження фізичних навантажень. Особливості питного і харчового режиму при серцево-судинних патологіях. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки ішемії мозку (інсульту). Етіологія і патогенез гіпертонічної хвороби. Структура, клінічні ознаки, причини гіпертонічної хвороби. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки атеросклерозу.</p>
--

Пр1 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки ІХС (інфаркт міокарду)" (денна)

Етапи кардіореабілітації в Україні і у різних країнах світу. Алгоритм фізичного терапевта. Організації реабілітації у сфері охорони здоров'я. Документація. Створити рекомендації щодо фізичної активності для профілактики ІХС. Розширення режиму рухової активності і призначення хворому сприятливих фізичних навантажень за допомогою методики GRACE (Шкала оцінки ризику при ГКСбпST GRACE). Створити рекомендації щодо фізичної активності на різних етапах відновлення при ІХС (стаціонарний, поліклінічний, санаторно-курортний). Ситуаційне завдання (кейс).Скласти реабілітаційну програму фізичної активності при ІХС на певному етапі реабілітації. Скласти таблицю рекомендованих продуктів, обмежень і заборон щодо харчування для профілактики і на різних етапах відновлення при ІХС.

Пр2 "Кардіореабілітація при ІХС" (денна)

Сучасні проблем серцево-судинних захворювань. Аналіз ефективності кардіореабілітації в європейських країнах. Аналіз ефективності кардіореабілітації в Україні.. Кардіопротекторна терапія. Спеціальні профілактичні центри кардіопротекторного способу життя. Методи діагностики - проба з фізичним навантаженням (6-хв. ходьба, велоергометр (ВЕМ) и тредміл-тест). Кардіопульмональне навантажувальне тестування (КПНТ), особливості методики. КПНТ у осіб з різною патологією серцево-судинної системи. Обмеження для проведення проб з фізичним навантаженням. Критерії позитивної проби на ішемічну хворобу серця. Основні принципи харчування з метою профілактики серцево-судинних захворювань. Рухова терапія при захворюваннях серця і судин. Методики лікувальної фізкультури при захворюваннях серця і судин. Кінезіотерапія при ішемічній хворобі серця і при інфаркті міокарда. Заповнити і обговорити таблицю з методів діагностики фізичного терапевта при серцево-судинних патологіях. Заповнити і обговорити таблицю з методів реабілітації при серцево-судинних патологіях. Відпрацювання навичок на фізіотерапевтичному обладнанні (моторизований тренажер Тіго, бігова доріжка тощо)

Тема 2. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки ішемії мозку (інсульту), фізична терапія.

Пр3 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки ішемії мозку (інсульту), фізична терапія." (денна)

Поширені симптоми у пацієнтів з інсультом. Функція та тестування черепних нервів. Функції мозку та їх відношення до інсульту. Реабілітація та фізична терапія після інсульту: Етапи реабілітації після інсульту в Україні і у країнах світу. Рекомендації Всесвітньої організації з профілактики і реабілітації інсульту. Рекомендації фонду «Серце і інсульт» з Канади. 1. Канадська неврологічна шкала. 2. Шкала інсульту NIH. 3. Рекомендації з оцінки ризику та запобігання інсульту. 4. Обговорення Post-Stroke Checklist. 5. Аналізування світових практик при інсульті. Створити лист рекомендацій для хворих різного віку, статі і на різних етапах відновлення після інсульту.

Тема 3. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки гіпертонічної хвороби і атеросклерозу, фізична терапія.

Пр4 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки гіпертонічної хвороби" (денна)

Етіологія і патогенез гіпертонічної хвороби. Структура, клінічні ознаки, причини гіпертонічної хвороби. Клінічна класифікація гіпертонічної хвороби. Поширені симптоми у пацієнтів з гіпертонією. Глосарій часто використовуваних термінів. Етіологія і патогенез атеросклерозу. Структура, клінічні ознаки, причини атеросклерозу. Методики лікувальної фізкультури при гіпертонії і атеросклерозі. Кардіореабілітація при ГХ, атеросклерозі: Терапевтичні вправи при артеріальній гіпертензії і нейроциркуляторній дистонії за гіпертонічним типом. Рухова терапія при захворюваннях судин. Використання методів психічної саморегуляції в відновному лікуванні хворих з серцево-судинними захворюваннями: вербальне самонавіювання, нервово-м'язова релаксація, довільна регуляція дихання, аутогенне тренування. Створити рекомендації щодо фізичної активності на різних етапах відновлення при гіпертонії і атеросклерозі (стаціонарний, поліклінічний, санаторно-курортний). Ситуаційне завдання (кейс).

Пр5 "Програми ФР при гіпертонії і атеросклерозі" (денна)

Створити рекомендації щодо фізичної активності на різних етапах відновлення при гіпертонії і атеросклерозі (стаціонарний, поліклінічний, санаторно-курортний). Створити програму фізичної терапії за рекомендацією Канадської системи фізичної активності при гіпертонії I і II ступеня і атеросклерозі у осіб різного віку. Відпрацювання навичок на фізіотерапевтичному обладнанні (моторизований тренажер Тіго, бігова доріжка тощо) і в тому числі в умовах воєнного стану.

Тема 4. Загальна характеристика хронічних неспецифічних захворювань легень

Лк2 "Загальна характеристика хронічних неспецифічних захворювань легень." (денна)

Етапи КРМ. Алгоритм фізичного терапевта. Організації реабілітації у сфері охорони здоров'я. Документація. Етіологія і патогенез хронічних неспецифічних захворювань легень. Структура, клінічні ознаки, об'єктивні і суб'єктивні симптоми хронічних неспецифічних захворювань легень. Причини хронічних неспецифічних захворювань легень. Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease — GOLD - настанови Глобальної Ініціативи для хронічного обструктивного захворювання легень.

Пр6 "Загальна характеристика хронічних неспецифічних захворювань легень" (денна)

Етіологія і патогенез хронічних неспецифічних захворювань легень. Структура, клінічні ознаки, об'єктивні і суб'єктивні симптоми хронічних неспецифічних захворювань легень. Причини хронічних неспецифічних захворювань легень. Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease — GOLD - настанови. Загальна характеристика хронічних неспецифічних захворювань легень: емфізема, бронхіальна астма, ателектаз, колапс: Етіологія і патогенез. Структура, клінічні ознаки, об'єктивні і суб'єктивні симптоми. Причини. Загальна характеристика хронічних неспецифічних захворювань легень: інтерстиційна хвороба легень (ІХЛ), пневмосклероз, плеврит, рак легень: Етіологія і патогенез. Структура, клінічні ознаки, об'єктивні і суб'єктивні симптоми. Причини.

Тема 5. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки, легенева реабілітація та фізична терапія хронічної обструктивної хвороби легень

Пр7 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки хронічної обструктивної хвороби легень" (денна)

Етіологія і патогенез хронічної обструктивної хвороби легень. Структура, клінічні ознаки, об'єктивні і суб'єктивні симптоми хронічної обструктивної хвороби легень. Причини хронічної обструктивної хвороби легень. Класифікація хронічної обструктивної хвороби легень. Класифікація загострень хронічної обструктивної хвороби легень. Обговорення симптомів у пацієнтів з хронічною обструктивною хворобою легень. Глосарій часто використовуваних термінів. Обговорення Модифікованої шкали оцінки тяжкості задишки Медичної дослідної ради (МДР), яку застосовують для оцінки симптомів ХОЗЛ. Обговорення тесту ТОХ з оцінки ступеня тяжкості ХОЗЛ, який відображає вплив захворювання на повсякденну активність пацієнта та його самопочуття. Обговорення комплексної моделі оцінки впливу ХОЗЛ на хворого, що включає визначення ризику розвитку несприятливих подій (виникнення загострень у майбутньому, госпіталізація, смерть внаслідок ХОЗЛ).

Пр8 "Легенева реабілітація та фізична терапія при хронічній обструктивній хворобі легень" (денна)

Алгоритм підвищення фізичної працездатності хворих при хронічній обструктивній хворобі легень. Принципи реабілітації при хронічній обструктивній хворобі легень. Засоби фізичної реабілітації та механізми їх дії при хронічній обструктивній хворобі легень. Сучасна фізична терапія в програмах реабілітації хворих на хронічну обструктивну хворобу легень із застосуванням апаратних засобів. Алгоритм запобігання виникненню рецидиву при хронічній обструктивній хворобі легень. Обговорення спеціальних методів діагностики і реабілітації при обструктивній хворобі легень. Заповнити таблиці, спираючись на фахову літературу. Розробити програму реабілітації хворих на хронічну обструктивну хворобу легень. Ситуаційне завдання (кейс). Відпрацювання навичок із застосуванням необхідного фізіотерапевтичного, медичного та спортивного обладнання (моторизований тренажер Тіго, бігова доріжка, динамометри, гімнастичний інвентар та інвентар для фітнесу і в тому числі в умовах воєнного стану.

Тема 6. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки бронхіальної астми. Легенева реабілітація та фізична терапія при бронхіальній астмі

Пр9 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки бронхіальної астми. Легенева реабілітація та фізична терапія при бронхіальній астмі" (денна)

Етіологія і патогенез бронхіальної астми Класифікація бронхіальної астми Стадії розвитку бронхіальної астми. Напади. Фактори ризику виникнення бронхіальної астми. Механізм розвитку бронхіальної обструкції. Методи діагностики і реабілітації після бронхіальної астми. Розглянути особливості діагностики бронхіальної астми (дослідження функції зовнішнього дихання (ФЗД). Розглянути характерні спірографічні ознаки порушення бронхіальної прохідності у хворих на БА. Ознайомитися з пікфлоуметрією (визначення ПШВ), шкірними пробами, рентгенологічним дослідженням легень.

Пр10 "Легенева реабілітація та фізична терапія при бронхіальній астмі" (денна)

Принципи лікування та профілактики бронхіальної астми. Терапевтичні вправи при захворюванні органів дихання. Розробити комплекси лікувальної гімнастики, що складаються з дихальних і загальнорозвиваючих вправ та вправ на розслаблення м'язів, використовуючи вихідні положення сидячи і стоячи. Розробити комплекси звукової гімнастики для осіб різного віку. Порівняти авторські дихальні практики: Пранаяму - систему дихальних вправ йогів, дихальну гімнастику Стрельнікової О.С., глибоке дихання за К.П.Бутейко, «ридаюче» дихання за Вілунас Ю.Г., «респіраторну» гімнастику Стрельцової, дихальну гімнастику по методу Б.С.Толкачова, апаратне дихання за проф. Р.Б.Стрелковим, дихальний тренажер Фролова В.Ф. Відпрацювання навичок.

Тема 7. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки, реабілітація та фізична терапія цукрового діабету

Лк3 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки цукрового діабету" (денна)

Етапи КРМ. Алгоритм фізичного терапевта. Організації реабілітації у сфері охорони здоров'я. Документація. Етіологія, патогенез цукрового діабету. Клінічні ознаки цукрового діабету. Рання діагностика діабету. Класифікація діабету. Морфологічна характеристика діабету 1 і 2 типу. Класифікація ускладнень цукрового діабету. Засоби профілактики цукрового діабету. Методи діагностики цукрового діабету. Реабілітація та фізична терапія при цукровому діабеті. Механізм лікувальної дії фізичних вправ при цукровому діабеті. Задачі, засоби, форми, методи і методика фізичної терапії при цукровому діабеті на стаціонарному етапі. Задачі, засоби, форми, методи і методика фізичної терапії при цукровому діабеті на поліклінічному етапі. Задачі, засоби, форми, методи і методика фізичної терапії при цукровому діабеті на санаторно-курортному етапі.

Пр11 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки цукрового діабету" (денна)

Обговорення спеціальних методів діагностики цукрового діабету. Заповнити таблицю, спираючись на фахову літературу. Алфавітна стратегія лікування цукрового діабету «Контрольний список» В. Патела спрямована на покращення результатів лікування пацієнтів. Рекомендації DDG – Німецького діабетичного товариства. Рекомендації EASD – Європейської асоціації вивчення діабету. Рекомендації CDA – Канадської діабетичної асоціації. Розробити рекомендації щодо профілактики і лікування цукрового діабету.

Пр12 "Реабілітація та фізична терапія при цукровому діабеті" (денна)

Обговорення методів реабілітації при цукровому діабеті. Заповнити таблицю, спираючись на фахову літературу. Розглянути існуючі програми реабілітації при цукровому діабеті. Ситуаційне завдання (кейс). Обговорити дієтичний супровід пацієнтів з діабетом. Створити програму фізичної терапії за рекомендацією Канадської системи фізичної активності при цукровому діабеті осіб різного віку і різною зайнятістю.

Тема 8. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки, реабілітація та фізична терапія ожиріння

Пр13 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки ожиріння" (денна)

Етіологія, патогенез ожиріння. Клінічні ознаки ожиріння. Ранні маркери ожиріння. Класифікація ожиріння (за етіологією, за ступенем, за типом, за перебігом). Зразки формулювання діагнозу. Морфофункціональна характеристика пацієнтів з надмірною вагою і ожирінням. Класифікація ускладнень надмірної ваги і ожиріння. Засоби профілактики надмірної ваги і ожиріння. Методи діагностики надмірної ваги і ожиріння. Ефективність існуючих стратегій суспільної охорони здоров'я щодо зниження факторів ризику і профілактики ожиріння. Обговорити взаємодію основних факторів, що забезпечують накопичення жиру в організмі та наслідки цього процесу: надлишок маси тіла, підвищення захворюваності та смертності. Обговорити ранні маркери ожиріння, посилаючись на сучасні методика і патенти. Розрахувати індекс маси тіла (ІМТ), співвідношення околу талії до околу стегон (WHR), об'єм жирової маси (у %), біоімпедантний аналіз, шкіряно-жирові складки. Обчислити норму маси тіла пацієнта та визначити відмінності від фактичної маси. Обчислити норму калорійності харчування. Порівняти норми калорійності харчування із фактичними добовими енерговитратами. Запропонувати пацієнту види рухової активності, щоб витрати ккал в день сприяли поступовому схудненню. Відпрацювання навичок.

Пр14 "Реабілітація та фізична терапія при ожирінні" (денна)

Механізм лікувальної дії фізичних вправ при ожирінні. Задачі, засоби, форми, методи і методика фізичної терапії при ожирінні. Рекомендації фізіотерапевта щодо режиму пацієнтів при ожирінні. Якість життя осіб з ожирінням і шляхи її покращення. Програми фізичної терапії для осіб з ожирінням. Обговорення методів реабілітації при ожирінні. Заповнити таблицю, спираючись на фахову літературу. Розглянути існуючі програми реабілітації при ожирінні. Обговорити дієтичний супровід пацієнтів з ожирінням. Створити програму фізичної терапії за рекомендацією Канадської системи фізичної активності при ожирінні I-II ступеня осіб різного віку і різною зайнятістю. Створити програми фізичної терапії при ожирінні III ступеня. Відпрацювання навичок із застосуванням необхідного фізіотерапевтичного, медичного та спортивного обладнання.

Тема 9. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки, реабілітація та фізична терапія при метаболічному синдромі

Пр15 "Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки, реабілітація та фізична терапія при метаболічному синдромі" (денна)

Загальна характеристика захворювань обміну речовин. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки метаболічного синдрому. Патологічні прояви метаболічного синдрому. Клінічні прояви метаболічного синдрому. Профілактика метаболічного синдрому. Реабілітація та фізична терапія при метаболічному синдромі. Обговорення механізму розвитку метаболічного синдрому. Обговорення схеми послідовного обстеження пацієнтів з метаболічним синдромом. Обговорення методів реабілітації при метаболічному синдромі. Заповнити таблицю, спираючись на фахову літературу. Розглянути існуючі програми профілактики метаболічного синдрому.

Тема 10. Теоретичні основи фізичної реабілітації в онкології.

Лк4 "Теоретичні основи фізичної реабілітації в онкології." (денна)

Етапи КРМ. Алгоритм фізичного терапевта. Організації реабілітації у сфері охорони здоров'я. Документація. Діагностика новоутворень. Особливості перебігу онкологічних захворювань. Лікування онкологічних захворювань. Критерії якості лікування онкологічних захворювань. Засоби фізичної реабілітації при онкологічних захворюваннях. Загальна характеристика доброякісних і злоякісних новоутворень. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки доброякісних і злоякісних новоутворень. Патологічні прояви доброякісних і злоякісних новоутворень. Клінічні прояви доброякісних і злоякісних новоутворень. Профілактика доброякісних і злоякісних новоутворень. Методи клінічної діагностики в онкології.

Пр16 "Теоретичні основи фізичної реабілітації в онкології." (денна)

Діагностика новоутворень. Особливості перебігу онкологічних захворювань. Лікування онкологічних захворювань. Критерії якості лікування онкологічних захворювань. Засоби фізичної реабілітації при онкологічних захворюваннях. Характеристика сучасних методів діагностики новоутворень. Засоби фізичної реабілітації, за допомогою яких можна досягти найкращого ефекту у підтримці стану онкологічних хворих. Обговорення механізму впливу засобів фізичної терапії у онкологічних хворих.

Пр17 "Принципи клінічної діагностики основних видів доброякісних і злоякісних новоутворень" (денна)

Загальна характеристика доброякісних і злоякісних новоутворень. Етіопатогенез, структура, клінічні ознаки доброякісних і злоякісних новоутворень. Патологічні прояви доброякісних і злоякісних новоутворень. Клінічні прояви доброякісних і злоякісних новоутворень. Профілактика доброякісних і злоякісних новоутворень. Методи клінічної діагностики в онкології. Засоби фізичної реабілітації, за допомогою яких можна досягти найкращого ефекту у підтримці стану онкологічних хворих. Обговорення механізму розвитку доброякісних і злоякісних новоутворень. Заповнити порівняльну таблицю.

Пр18 "Загальні особливості фізичної реабілітації пацієнтів з доброякісними пухлинами" (денна)

Правила складання програм фізичної реабілітації для пацієнтів з доброякісними пухлинами. Особливості застосування методів і засобів фізичної реабілітації для даної категорії пацієнтів. Фактори, на які слід звертати увагу, складаючи програми фізичної реабілітації пацієнтів, що проходять консервативне лікування з приводу наявності у них доброякісних пухлин. Методи фізичної реабілітації для даної категорії пацієнтів. Засоби ФР для даної категорії пацієнтів. Приклад впровадження програм ФР пацієнтів, що проходять консервативне лікування з приводу наявності у них доброякісних пухлин. Складання програм фізичної реабілітації пацієнтів при оперативному лікуванні доброякісних пухлин. Методи ФР. Особливості контролю динаміки змін фізіологічного стану і самопочуття пацієнтів даної категорії. Фактори, на які слід звертати увагу, складаючи програми фізичної реабілітації пацієнтів, що підлягають оперативному лікуванню з приводу наявності у них доброякісних пухлин. Засоби фізичної терапії та ерготерапії при к оперативному лікуванні доброякісних пухли, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми ФР.

Тема 11. Фізична реабілітація хворих при лікуванні злоякісних пухлин

Пр19 "Складання програм фізичної реабілітації хворих при лікуванні злоякісних пухлин" (денна)

Засоби фізичної терапії та ерготерапії при консервативному лікуванні злоякісних пухли, враховуючи показання та протипоказання. Правила складання програм фізичної реабілітації для пацієнтів зі злоякісними пухлинами. Особливості застосування методів і засобів фізичної реабілітації для даної категорії пацієнтів. Особливості створення програми фізичної реабілітації при консервативному лікуванні злоякісних пухли. Перевірка ефективності. Методи фізичної реабілітації, які застосовуються для пацієнтів, що проходять консервативне лікування з приводу наявності у них злоякісних пухлин. Особливості контролю динаміки змін фізіологічного стану і самопочуття пацієнтів даної категорії. Ситуаційне завдання (кейс). Створити програму фізичної реабілітації хворих при консервативному лікуванні злоякісних пухлин.

Тема 12. Корекція емоційно-психологічного стану пацієнтів з онкологічними захворюваннями

Пр20 "Специфіка емоційно-психологічного стану пацієнтів з онкологічними захворюваннями" (денна)

Важливість корекції психологічного стану пацієнтів з онкологічними захворюваннями для успішності їх лікування. Залежність характеру заходів психологічної та емоційної підтримки від типу вищої нервової діяльності пацієнта. Розглянути засоби корекції психологічного стану пацієнтів з онкологічними захворюваннями для залучення їх в програму реабілітації для успішності лікування. Психологічний супровід процесу фізичної реабілітації онкологічних хворих: Розгляд особливостей психологічного супроводу процесу фізичної реабілітації онкологічних хворих. Роль фізичної реабілітації в корекції стану пацієнтів з онкологічними захворюваннями: Особливості психологічного стану пацієнтів, які страждають на онкологічні захворювання. Основні варіанти емоційної реакції пацієнтів на усвідомлення наявності у них захворювань онкологічного профілю. Характеристика програм мультидисциплінарної команди в корекції стану пацієнтів з онкологічними захворюваннями. Обговорення програм мультидисциплінарної команди в корекції стану пацієнтів з онкологічними захворюваннями. Критерії ефективності заходів фізичної реабілітації онкологічних хворих: Обґрунтування необхідності здійснення контролю за процесом протікання психологічної адаптації пацієнтів з онкологічними захворюваннями в процесі застосування заходів їх фізичної реабілітації. Обговорення критеріїв ефективності заходів фізичної реабілітації онкологічних хворих.

Тема 13. Характеристика неспецифічних запальних захворювань суглобів: ревматоїдний артрит, ревматичний артрит, псоріатичний артрит, анкілозивний спондилоартрит, подагричний артрит

Пр21 "Характеристика неспецифічних запальних захворювань суглобів: ревматоїдний артрит, ревматичний артрит, псоріатичний артрит, анкілозивний спондилоартрит, подагричний артрит" (денна)

Етапи КРМ. Алгоритм фізичного терапевта. Організації реабілітації у сфері охорони здоров'я. Документація. Охарактеризувати неспецифічні запальні захворювання суглобів: ревматоїдний артрит, ревматичний артрит, псоріатичний артрит, анкілозивний спондилоартрит, подагричний артрит. Ознайомитися з стадіями РА. Ознайомитись зі шкалами оцінки активності РА (DAS (Disease Activity Score), SDAI (Simplified Disease Activity Index) Спрощений Індекс Активності Захворювання, CDAI (Clinical Disease Activity Index) Клінічний Індекс Активності Захворювання тощо). Відпрацювання навичок. Диференціювання симптомів артриту. Ознайомитись з алгоритмом призначення санаторно-курортного лікування.

Тема 14. Фізичної реабілітації хворих при неспецифічних запальних захворювань суглобів

Пр22 "Складання програм фізичної реабілітації хворих при ревматоїдному артриті." (денна)

Обговорення засобів фізичної терапії та ерготерапії при ревматоїдному артриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при ревматоїдному артриті. Перевірка ефективності. Ознайомитись з існуючими програмами фізичної реабілітації хворих при ревматоїдному артриті. Створити програму фізичної реабілітації хворих при ревматоїдному артриті, в тому числі в умовах воєнного стану . Ситуаційне завдання (кейс)

Пр23 "Складання програм фізичної реабілітації хворих при ревматичному артриті.Складання програм фізичної реабілітації хворих при псоріатичному артриті." (денна)

Обговорення засобів фізичної терапії та ерготерапії при ревматичному артриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при ревматичному артриті. Перевірка ефективності. Ознайомитись з існуючими програмами фізичної реабілітації хворих при ревматичному артриті. Створити програму фізичної реабілітації хворих при ревматичному артриті. Засоби фізичної терапії та ерготерапії при псоріатичному артриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при псоріатичному артриті. Перевірка ефективності Ознайомитись з існуючими програмами фізичної реабілітації хворих при псоріатичному артриті.Створити програму фізичної реабілітації хворих при псоріатичному артриті. Ситуаційне завдання (кейс).

Пр24 "Складання програм фізичної реабілітації хворих при анкілозивному спондилоартриті. Складання програм фізичної реабілітації хворих при подагричному артриті" (денна)

Обговорення засобів фізичної терапії та ерготерапії при анкілозивному спондилоартриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при анкілозивному спондилоартриті. Перевірка ефективності. Ознайомитись з існуючими програмами фізичної реабілітації хворих при анкілозивному артриті. Створити програму фізичної реабілітації хворих при анкілозивному артриті. Засоби фізичної терапії та ерготерапії при подагричному артриті, враховуючи показання та протипоказання. Особливості створення програми фізичної реабілітації при подагричному артриті. Перевірка ефективності. Ознайомитись з існуючими програмами фізичної реабілітації хворих при подагричному артриті. Створити програму фізичної реабілітації хворих при подагричному артриті. Ситуаційне завдання (кейс).

Тема 15. Іспит

A1 "Іспит" (денна)

Проведення іспиту відповідно до регламенту

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Кейс-орієнтоване навчання
МН2	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН3	Лекційне навчання
МН4	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН5	Практикоорієнтоване навчання
МН6	Електронне навчання
МН7	Самостійне навчання

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання (CBL, TBL, RBL), які сприяють не тільки розвитку фахових здібностей, а й стимулюють до творчого мислення

Набуття студентами soft skills здійснюється протягом усього періоду вивчення дисципліни. Здатність до аналітичного та критичного мислення, роботі в команді, наполегливість формується під час командно-, практико- та кейс-орієнтованого навчання, знання та розуміння предметної області здобувається протягом лекцій, самонавчання. Електронне навчання стимулює здатність до використання інформаційних технологій. навчання на основі досліджень спонукає до розвитку визначеності та наполегливості щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Виконання практичних завдань
-----	------------------------------

НД2	Електронне навчання у системах (Google Meet)
НД3	Конспектування
НД4	Робота над спільними документами
НД5	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД6	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)
НД7	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)
НД8	Виконання ситуативних вправ

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Перевірка та оцінювання письмових завдань	Конспектування понять, термінів, супроводжуючих документів	На практичне заняття	Перегляд виконаної практичної роботи
МФО1 Перевірка та оцінювання письмових завдань	Передбачає перевірку і оцінювання повноти викладеного матеріала в практикумі. Здобувач має надати відповіді на питання, заповнити таблиці, створити програми реабілітації.	Підготовка на кожне практичне заняття, за розкладом.	Консультування викладача під час написання в усній формі.
МФО2 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Виявляє стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно поставленим цілям, з'ясує передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, коригує процес навчання, відстежує динаміку формування результатів навчання та прогнозує їх розвиток.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Усний аналіз опитування, обґрунтування оцінки.

МФО3 Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами	Після вказаних помилок в практичних роботах, при виконанні практичних навичок, при написанні програми реабілітації здобувач повинен внести/продемонструвати виправлення.	протягом заняття	Демонстрація виправлень
МФО4 Розв'язування ситуаційних завдань з Крок-2	Обговорення ситуаційних завдань по найбільш типовим нозологічним станам (діагнозам), які входять до інтегрованого тестового іспит КРОК 2.	протягом заняття	усний аналіз обговорення
МФО5 оцінювання рівня теоретичної підготовки	Перегляд матеріалів, програм, статей тощо, висвітлених в мережі інтернет	Протягом практичного заняття	Усний аналіз, обговорення
МФО5 Оцінювання рівня теоретичної підготовки	Обговорення професійного стандарту, протоколів, положень тощо	Протягом практичного заняття.	усний аналіз, обговорення
МФО5 Оцінювання рівня теоретичної підготовки	Оцінка набутих теоретичних знань із тематики дисципліни. Проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль рівня теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Зворотній зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих теоретичних знань

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: екзамен	Складання практично-орієнтованого іспиту. До складання іспиту допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріал з дисципліни, склали практичні навички, виконали завдання практикуму, звітувалися за них і були оцінені.	Відповідно до розкладу	Здобувач може отримати 80 балів за іспит. Мінімальна кількість балів, яку має отримати студент - 48 балів.

МСО2 Звіт за результатами виконання практичних робіт	Включає в себе усне опитування за матеріалом, викладеним в практикумі і демонстрацію практичних навичок.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Проводиться на кожному занятті
МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Группове або індивідуальне завдання, яке готується і практично демонструється або оформлюється у вигляді презентацій.	Протягом практичних занять.	Впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
1 семестр	200 балів		
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен	80		
	80	48	Ні
МСО2. Звіт за результатами виконання практичних робіт	95		
оформлені практичні роботи (19x5)	95	57	Ні
МСО3. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	25		
демонстрація практичних навичок (кейси) (5x5)	25	15	Ні

Для контролю за рівнем сформованості компетентностей та досягнення результатів навчання застосовуються методи усного, письмового, практичного, комп'ютерного контролю і самоконтролю здобувачів вищої освіти. При засвоєнні матеріалів дисципліни студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці семестру обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального року – 120. Кількість балів студента вираховується за формулою 120 помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента - 120. Практичне заняття включає теоретичну і практичну підготовку (виконання практичного кейсу). Студент допускається до здачі кейсу за умови теоретичної підготовки. В кінці семестру - здача іспиту. Студент допускається до іспиту за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів. Іспит проводиться відповідно до розкладу наприкінці семестру. Екзаменаційні білети містять 2 теоретичні запитання і 2 практичні навички з різноманітної тематики. Питання білетів охоплюють усі розділи навчальної дисципліни (по 20 балів – за кожне питання) максимальна кількість балів

80. Іспит зараховується студенту, якщо він набрав не менше 48 балів з 80. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни за виконання індивідуального дослідницького проєкту (виступ на конференції 10 балів, стендова доповідь на конференції 8 бали, тези доповідей 5 бали). Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди
ЗН3	Лабораторне обладнання (медичне, матеріали та препарати)
ЗН6	Прилади (вимірювальні, мобільні міні-лабораторії, Моторизований тренажер Тіго, бігова доріжка Т8.0, вібромасажер НМ30042 Hause fit, гоніометри, гімнастичний інвентар та інвентар для фітнесу, степ платформи різного розміру, гімнастичні м'ячі різного діаметру тощо)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина [Текст] : підручник. Т. 1 / В. М. Сокрут, О. В. Синяченко, О. П. Сокрут та ін. ; за заг. ред. В. М. Сокрута. — Львів : Марченко Т. В., 2023. — 480 с.
2	Григус, І.М. Фізична реабілітація при захворюваннях дихальної системи [Текст] : навч. посіб. / І. М. Григус. — Львів : Новий Світ-2000, 2019. — 170 с
3	Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: нейрореабілітація [Текст] : нац. підручник. Т. 2 / В. М. Сокрут, О. В. Синяченко, О. П. Сокрут та ін. ; за заг. ред. В. М. Сокрута. — Львів : Марченко Т. В., 2023. — 340.
4	Ситник, О. А. Опитування пацієнта в діяльності фізичного терапевта [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / О. А. Ситник. — Суми : СумДУ, 2023. — 72 с.
5	Бас, О. Лімфостаз / лімфедема верхньої кінцівки: реабілітаційне обстеження [Текст] : навч.-метод. посіб. / О. Бас. — Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. — 124 с.
Допоміжна література	
1	1. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19. А.С. Свінцицький, П. Гаєвські. Навчальний посібник. https://empendium.com/ua/chapter/B27.П.16.1 .
1	Механотерапія у порівнянні з традиційним відновленням навичок ходи в реабілітації після інсульту. URL: https://ml.com.ua/postinsultna-reabilitatsiya/mehanoterapiya-u-porivnyanni-z-tradytsijnym-vidnovlennjam-navychok-hody-v-reabilitatsiyi-pislya-insultu/

2	М. І. Майструк ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ НА ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ Монографія Рівне – 2018 http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/7832/1/Майструк%20_Монографія.pdf
2	Практические методы поэтапной кардиореабилитации URL: http://www.rosokr.ru/material/material-proekt/3-pr-met
3	БРОНХІАЛЬНА АСТМА. ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ ПРАКТИКУМ ЛІКАРЯ ПРАКТИКУМ ЛІКАРЯ 2 http://www.ifp.kiev.ua/ftp1/books/Feschenko2018.pdf
3	Рекомендації Канадської системи фізичної активності URL: http://csep.ca/CMFiles/Guidelines/CSEP_PAGuidelines_0-65plus_en.pdf
4	Shved, M. I., Tsuglevych, L. V., & Levytska, L. V. (2018). Сучасні принципи кардіореабілітації пацієнтів після гострого коронарного синдрому (огляд літератури та власні дослідження). Вісник наукових досліджень, (4), 6-12. https://doi.org/10.11603/2415-8798.2018.4.9466
5	Британський досвід: нові можливості контролю цукрового діабету із застосуванням аналогових базальних інсулінів. Укр. мед. часопис, 6 (134), Т. 1 – XI/XII 2019 www.umj.com.ua
6	Impact of the multimodal physical program on the endothelium function in diabetic patients with obesity / Yezhova O., Melekhovets O., Sytnyk O. et all. Acta Balneologica. 2019. Tom LXI. 1(155), p.11-16.
7	Juonala, M., Lau, T., Wake, M. et al. Early clinical markers of overweight/obesity onset and resolution by adolescence. Int J Obes 44, 82–93 (2020). https://doi.org/10.1038/s41366-019-0457-2
8	4998 Методичні вказівки щодо алгоритму формування формування кінезологічного діагнозу, визначення режиму рухової активності та видів і засобів кінезотерапії з дисциплін "Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності опорно-рухового апарату" та "Клінічний реабілітаційний менеджмент при неврологічних дисфункціях" [Електронний ресурс] : для студ. спец. 227 "Фізична терапія, ерготерапія" денної форми навчання / О. К. Мелеховець, О. В. Стеценко, Н. М. Стеценко та ін. — Суми : СумДУ
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	https://health.gov/sites/default/files/2019-09/Physical_Activity_Guidelines_2nd_edition.pdf
2	American Diabetes Association (2019) Older Adults: Standards of Medical Care in Diabetes – 2019. Diabetes Care, 42(Suppl. 1): S139–S147.